

Superkljai, arba Sukurti draugą

2026 m. balandžio 30 d. – rugsėjo 6 d.

- 1 Noor Abed
- 2 Rebecca Ackroyd
- 3 Danas Aleksa
- 4 Nils Alix-Tabeling
- 5 Algirdas Araminas
- 6 Andrius Arutiunian
- 7 Maty Biayenda
- 8 Arvida Byström
- 9 Yuliya Bokhan
- 10, 11 Jakub Choma
- 12 Tony Cokes
- 13 Milda Drazdauskaitė
- 14 Saskia Fischer
- 15 Dorota Gawęda ir
Eglė Kulbokaitė
- 16 Indriķis Ģelzis
- 17 Volungė Aušra Griškonytė
- 18 Vida Gruzdaitė
- 19, 20, 21 Rodrigo Hernández
- 22, 23 Roberts Jansons
- 24 Martin Káňa
- 25 Jūratė Kazakevičiūtė
- 26 KNAF (Leszek Knaflewski)
- 27 Magdalena Lazar
- 28, 29 Kris Lemsalu
- 30, 31 Ghislaine Leung
- 32 Kateryna Lysovenko
- 33, 34, 35 Isaac Lythgoe
- 36 Tomas Martišauskis

37	Katsiaryna Miats
38	Miķelis Mūrnieks
39, 40, 41, 42	Terje Ojaver
43	Agata Orlovska
44	Pakui Hardware
45	Goda Palekaitė
46	Karol Radziszewski
47	Artūras Raila
48	Eglė Rakauskaitė
49	Tomáš Roubal
50	Janina Sabaliauskaitė
51	Piotr Skiba
52	Antanas Sutkus
53	Jurga Šarapova
54	Virgilijus Šonta
55	Pol Taburet
56	Jonathan Vinel

Tarptautinė grupinė paroda „Superklijai, arba Sukurti draugą“ atveria naują Šiuolaikinio meno centro (ŠMC) etapą – tai naujojo centro vadovo parodinės programos pradžia. Daugiausia figūratyvųjį meną pristatanti paroda kviečia iš naujo apmąstyti ŠMC santykį su auditorija. Figūrų gausa čia kuria įvairove paremtą estetinę ir socialinę aplinką, kuri gali ir palengvinti susitikimą su kitu, ir kvestionuoti tapatybę (asmens, vaizduojamos figūros, (post)žmogaus), ryšio su kitu galimybę, o kartu – šiuolaikinio meno autentiškumą bei prasmę.

Stiprėjančios pasaulio (ir mūsų visuomenės) poliarizacijos bei fragmentavimo fone paroda siekia sudaryti sąlygas atviresnei polemikai apie kintantį šiuolaikinio meno ir auditorijos santykį daugialypių krizių sąlygomis. Vienas centrinių parodos atspirties taškų – ištrauka iš režisieriaus Algirdo Aramino filmo „Kai aš mažas buvau“ (1968). Joje rodoma mokinių ekskursija po vieną pirmųjų parodų tuometiniuose Dailės parodų rūmuose Vilniuje, dabartiniame ŠMC pastate. Filme

pabrėžiamas nelengvas žiūrovo santykis su modernybe: aktorius Broniaus Babkauskas suvaidintas provincialo personažas atsitrenkia į didelius parodų rūmų langus – modernistinio perregimumo simbolį. Aukštąją kultūrą čia įkūnija modernaus meno paroda ir manieringas gidės balsas, o klasės mokytojas atlieka disciplinavimo funkciją. Šis spaudimas suartina moksleivių porą: jie pabėga iš gidės vedamos ekskursijos ir užmezga romantinį ryšį.

Atsigręždama į istorinius ir šiuolaikinius kūrinius, paroda „Superkliai, arba Sukurti draugą“ susitikimą su kitu apmąsto per skirtingas kito sampratas, posthumanistinės figūros įsigalėjimą ir patį šiuolaikinį meną kaip iki galo nepažinų, svetimą. Naujų ir istorinių, individualių ir kolektyvinių figūrų asambliažai netiesiogiai klausia: kokie kliai šiandien galėtų sujungti susiskaldžiusią, karingą ir gana narcisistinę visuomenę? Koks meno vaidmuo pasaulyje, kuriame nuomonės vis griežtėja? Ir kas ideologijų pertekliaus pragare dar leistų mąstyti apie autentiškas, nenuspėjamas, nesuprekintas patirtis

atveriančius santykius – draugystes ar net kito įsimylėjimo (o ne atstūmimo) galimybę?

Figūratyvusis menas gyvuoja bent 50 000 metų, tačiau pastarąjį dešimtmetį šiuolaikiniame mene akivaizdžiai matomas figūros sugrįžimas – ir net infliacija. Šį reiškinį galima interpretuoti kaip reakciją į technologijų įsigalėjimą lydintį netikrumą, dezinformaciją, spekuliatyvumo, simuliacijos, hiperrealizmo ir didžiųjų duomenų perteklių, taip pat kaip bandymą pasinaudoti posthumanizmo, naujųjų materializmų, postkolonijinių perspektyvų, postrobotikos, dirbtinio intelekto ir kitų procesų teikiamomis galimybėmis. Grįžtant prie figūros ir pasakojimo, iš naujo apmąstomos tapatybės kūrimo ir atpažinimo strategijos.

Antra pavadinimo dalis – „Sukurti draugą“ – referuoja į italų filosofo ir rašytojo Umberto Eco antiideologinę esė „Sukurti priešą“. Anot Eco, „turėti priešą svarbu ne tik tam, kad apibrėžtume savo tapatybę, bet ir tam, kad turėtume problemą, pagal kurią

galėtume įvertinti savo vertybių sistemą ir, bandydami ją spręsti, parodytume savo vertę. Taigi, kai prieš nėra, turime jį susigalvoti.“ Šiandien priešų, ar antagonistų, netrūksta nei politikoje, nei meno srityje – vidinis susitaikymas, kurį paprastai padeda pasiekti išorės priešas, taip ir neįvyksta.

Nuo ko visa tai prasidėjo? Modernizmas, kurį šiuolaikinis menas pratęsė, niekada nežadėjo būti draugiškas žiūrovui. Netgi priešingai – žongliruodamas kariniais terminais, pavyzdžiui, skelbdamasis meno avangardu ir ketindamas nušluoti senąją tvarką, jis sąmoningai mėgavosi vadinamojo filisteriško, buržuazinio skonio neigimu ir šokiravimu.

Vis dėlto šiandien santykis pakitęs: kadaise propaguota strategija „sukurti (meno) priešą“ – pašiepti meno taisyklių neišmanančią publiką – transformavosi į muziejų ir galerijų pastangas bičiuliautis su auditorija. Šiandien dauguma kultūros institucijų kuria draugų ar rėmėjų programas (dažnai – mokamas), stengiasi būti atviresnės.

Tiesa, už draugiškumą neretai sumokama meno patirties subanalizavimo ar suvulgarizavimo kaina: parodos ir kūriniai „išaiškinami“, tampa iliustratyvūs, o žiūrovui nepaliekama erdvės neapibrėžtam, asmeniškam santykiui. Atsižvelgdama į šiuos pavojus, paroda „Superklėjai, arba Sukurti draugą“ neišvengiamai balansuoja tarp bandymo kurti daugialypius, nevienareikšmius ar net prieštaringus santykius tarp meno institucijos, parodos, kūrinių ir lankytojų – ir šių ryšių kritikos.

O kaip yra dabar? Kokios jėgos mus vis dar skatina kurti ryšius didėjančios poliarizacijos, narcisizmo, nuolatinės tinklaveikos, santykių suprekinimo, daugialypių krizių ir karų fone? Ar galime save konstruoti per kitą pozityviai – matydami jį ne tik kaip priešą ar draugą? Jei taip – ar tai yra viena iš šiuolaikinio meno funkcijų? Kas mus gąsdina šiandien – ir nuo ko bėgtume iš parodos? Galiausiai: kaip mums, nepaisant visko, susidraugauti?

Valentinas Klimašauskas

Menininkai:

Noor Abed, Rebecca Ackroyd, Danas Aleksa, Nils Alix-Tabeling, Algirdas Araminas, Andrius Arutiunian, Maty Biayenda, Arvida Byström, Yuliya Bokhan, Jakub Choma, Tony Cokes, Milda Drazdauskaitė, Saskia Fischer, Dorota Gawęda ir Eglė Kulbokaitė, Indriķis Ģelzis, Volungė Aušra Griškonytė, Vida Gruzdaitė, Rodrigo Hernández, Roberts Jansons, Martin Káňa, Jūratė Kazakevičiūtė, KNAF (Leszek Knaflewski), Magdalena Lazar, Kris Lemsalu, Ghislaine Leung, Kateryna Lysovenko, Isaac Lythgoe, Tomas Martišauskis, Katsiaryna Miats, Miķelis Mūrnieks, Terje Ojaver, Agata Orlovska, Pakui Hardware, Goda Palekaitė, Karol Radziszewski, Artūras Raila, Eglė Rakauskaitė, Tomáš Roubal, Janina Sabaliauskaitė, Piotr Skiba, Malka Sultan, Antanas Sutkus, Jurga Šarapova, Virgilijus Šonta, Pol Taburet, Jonathan Vinel

Noor Abed

*Buvome pasirenęę visus ateities karus
sutikti su daina, 2021*

Filmas, Super 8 mm kino juosta
19 min. 52 sek.

Noor Abed filmas nagrinęja, kaip Palestinos folkloras ir kolektyvinę atmintis gali tapti priemone priešintis istorijos ištrynimui ir kurti alternatyvius pasakojimus apie tapatybę, žemę ir bendruomenę. Filme juodai vilkinčių moterų figūros juda tarp griuvėsių ir vandens šulinių al Džibe, netoli Jeruzalės. Jų choreografiški judesiai, paremti dokumentuotais palestiniečių pasakojimais, virsta ritualais, kalbančiais apie gedulą, netektį ir bendruomenės atmintį.

Filmas prasideda tamsoje: garso takelyje girdėti palestiniečių dainininkės Mayos al Khaldi balsas, atliekantis įvairias folkloro dainas. Vaizdas atsiveria fragmentiškai, išryškindamas analoginės juostos kraštus ir primindamas,

kad tai, ką matome, yra medijuotas vaizdas. Analoginės kameros naudojimas ir bendradarbiavimas su neprofesionaliais aktoriais atspindi politiškai nulemtą kultūrinių archyvų stygių regione, kurio istoriją jau daugiau nei šimtmetį sistemingai siekiama ištrinti.

Abed folklorą pasitelkia ne kaip praeities relikta, o kaip aktyvų įrankį. Pasikartojantys judesiai ir kolektyvinės scenos kuria bendruomeninio buvimo jausmą. Filmas tampa erdve, kurioje atmintis atkuriamą, o realybė perrašoma.

Menininkės nuosavybė

Rebecca Ackroyd

Atverta tuštybė, 2024

Veidrodinis plienas, epoksidinė derva,
vonios spintelė, srieginiai strypai ir
veržlės

240×40×68 cm

Atsiskyrimo nerimas, 2024

Epoksidinė derva, veidrodinis plienas,
srieginiai strypai ir veržlės, medžio
kamienas, spauda, minkštas
plienas, plastikas

180×76×141 cm

Sulėtintas vaizdas, 2024

Epoksidinė derva, jesmonitas, perukas,
veidrodinis plienas, srieginiai
strypai ir veržlės

178×57×38 cm

Jaunosios savižudės, 2024

Vandens buteliai, spauda, epoksidinė
derva, srieginiai strypai ir veržlės

78×48×112 cm

Pasakotoja, 2024

Vandens buteliai, epoksidinė derva,
lietas aliuminis, vonios spintelė,
spausdintas vaizdas

114×75×90 cm

Rebeccos Ackroyd kūriniuose atsiveria tarpinė erdvė tarp realybės ir sąmonės, o pažįstami objektai tampa keisti, trapūs ir keliantys nerimą. Skulptūrose pasirodo fragmentiškas kūnas – kaip pėdsakas, atskira dalis ar deformuota visuma. Šios figūros balansuoja tarp trapumo ir jėgos, tarp intymios patirties ir kolektyvinės atminties. Fragmentacija čia glaudžiai susijusi su atmintimi: ji reiškiasi ne kaip nuoseklus pasakojimas, o kaip vaizdų skaidymas, kartojimas ir perkomponavimas, kuriantis neapibrėžtą, beveik haliucinacinę patirtį.

Menininkė nuosekliai kartoja, transformuoja tas pačias formas – kūno dalis, kasdienes daiktus, baldus, juos išardydama ir vėl sujungdama į naujas struktūras. Kūriniuose „Sulėtintas vaizdas“ ir „Atverta tuštybė“ pasirodo

fragmentuotas moters kūnas – ne vientisas ir stabilus, o nuolat kintantis, persidengiantis su aplinka ir objektais. Šiame procese išryškėja troškimai, nerimas ir socialinės projekcijos, susijusios su moteriškos tapatybės patyrimu.

Ackroyd darbai kuria sapnišką, siurrealistinę aplinką, kurioje susilieja vidinis ir išorinis pasaulis. Jos kūryboje kūnas tampa ne fiksuota forma, o nuolat perrašoma būseną, atspindinčia atmintį, tapatybę ir buvimą.

Šie darbai yra menininkės personalinės parodos „Veidroščio stadija“, pristatytos kaip 60-osios Venecijos meno biennialės lydimasis renginys, dalis.

Menininkės nuosavybė

Danas Aleksa

Danas Aleksa, 2010

Metalas, metalo dažai, putų
polistirolas, polietilenas,
apranga ir avalynė, žmogaus
plaukai, silikonas

Kintami matmenys

Kūrinys atsirado 2009 m. ekonominės krizės ir projekto „Vilnius – Europos kultūros sostinė“ kontekste. Danas Aleksa tuo metu dirbo statybų sektoriuje, derindamas statybininko ir kūrėjo vaidmenis. Nors miestas išgyveno kultūrinės euforijos laikotarpį, ši banga nepalietė tuomet dar jauno ir plačiau nežinomo menininko. 2010 m. Klaipėdoje vykusiame skulptūrų iš antrinių žaliavų simpoziume jis sukūrė skulptūrą „Inteligentas“ – prie šiukšlių dėžės sukniubusią figūrą. Vėliau Aleksa kūrinį pavadino savo vardu ir pavarde, taip tiesiogiai susiedamas jį su asmenine to meto būsena. Skulptūra sukurta pagal paties menininko kūno proporcijas ir aprengta jo drabužiais.

Ilgainiui šis darbas sulaukė didesnio dėmesio ir įgijo platesnę, atstumtojo figūrą įkūnijančią simbolinę reikšmę.

Menininko nuosavybė

Nils Alix-Tabeling

Žmogaus kūnas su batu, 2019

Drožinėta mediena, plastiko lakštai,
grandininiai šarvai, mėsininko
pirštinės, jesmonitas, stiklo
pluoštas, austi geležies pluoštai,
skarda

235×90×45 cm

Žmogaus kūnas su vėduokle, 2019

Drožinėta mediena, plastiko lakštai,
grandininiai šarvai, jesmonitas,
stiklo pluoštas, dervomis
impregnuotas papjė mašė, gipso
juostelės, plieno vata, upiniai
perlai, variklis, adapteris,
įkroviklis

225×150×130 cm

Šios skulptūros siūlo kitokią monumentalumo ir žmogaus figūros sampratą. Menininkas kuria hibridinius, lytiškai neapibrėžtus kūnus, komponuodamas formas iš skirtingų kūnų atspaudų ir sujungdamas jas į naują, daugialypę tapatybę. Taip kritikuojamas

idealizuoto kūno ir vientisos tapatybės modelis, vietoj jo siūlant ekstravagan-tišką *queer* kūno vaizdinį.

Menininkas semiasi įkvėpimo iš Veros Muchinos paminklo „Darbininkas ir kolūkietė“ (1937), kuriame darbi-ninkų klasė vaizduojama kaip jėgos, progreso ir kilnumo simbolis. Nilso Alixo-Tabelingo skulptūrose utilitarium įrankius pakeičia atributai, siejami su malonumu, žaismingumu ir *queer* kul-tūra: vėduoklė, odinis batas, rožė ar tiulis.

Kasdienės medžiagos, susijusios su darbu ir fiziniu krūviu, šiose skulptū-rose transformuojamos į dekoratyvias, beveik prabangias formas. Taip dėme-sys perkeliamas nuo darbo prie kūno patirties, malonumo ir saviraiškos. Figūros įkūnija teatrališką judesį, per kurį atsiskleidžia kūno laisvė ir atsi-sakymas paklusti normoms. Vienoje skulptūroje vėduoklės judesys pertei-kiamas atsainiai ir laisvai, kitoje rožę laiko daugybė suglebusių rankų – tai tiesioginės nuorodos į *queer* vizuali-nius archetipus. Skulptūros perteikia

dekadentiško malonumo vaizdinį, paprastai siejamą su privilegijuotomis klasėmis, tačiau čia šios savybės priskiriamos proletariatui, atsisakančiam darbo įrankių ir susigrąžinančiam savo kūną bei teisę į malonumą.

Menininko ir „Piktogram“ galerijos (Varšuva) nuosavybė

Algirdas Araminas (1931–1999)

Kai aš mažas buvau, 1968

Filmo ištrauka

7 min. 47 sek.

Ši režisieriaus Algirdo Aramino filmo ištrauka yra vienas centrinių parodos atspirties taškų, įkvėpusių svarstymus apie auditorijos ir meno santykį. Joje, tarsi keliaujant laiku, rodoma mokinių ekskursija po vieną pirmųjų parodų tuomečiuose Vilniaus Dailės parodų rūmuose – dabartinio Šiuolaikinio meno centro pastate, toje pačioje fiziniėje erdvėje.

Ištraukoje ryškėja sudėtingas žiūrovo santykis su modernybe. Broniaus Babkausko vaidinamas provincialas atsitrenkia į didelius parodų rūmų langus, kurie gali būti suprantami kaip modernistinio skaidrumo ir atvirumo ženklas. Aukštosios kultūros lauką čia reprezentuoja modernaus meno paroda, manieringas gidės balsas ir disciplinuojanti mokytojo laikysena. Tačiau

būtent kontrolės atmosferoje tarp dviejų moksleivių užsimezga artimesnis, romantinis ryšys.

Žiūrint filmo ištrauką siūloma atkreipti dėmesį ir į Vidos Gruzdaitės kūrinį „Susitikimas“, taip pat eksponuojamą šioje parodoje.

Lietuvos kino centro nuosavybė

Andrius Arutiunian

Gerionas ir Heraklis, 2025

Stikliniai neoniniai vamzdeliai

60×40 cm

Kūrinys paremtas gyvačių ir žalčių simbolikos tyrinėjimais. Tradiciškai šie gyvūnai laikomi namų globėjais ir atsinaujinimo simboliais, o švytinčių raudonų neoninių vamzdelių pavidalu šie motyvai interpretuojami kaip du pagrindiniai Anne Carson knygos „Raudonos autobiografija“ veikėjai.

Knyga remiasi senovės graikų mitu apie Gerioną ir Heraklį. Gerionas – sparnuotas milžinas, gyvenęs tolimuosiuose vakaruose ir saugojęs savo galvijų bandą. Vienas iš Heraklio žygdarbių buvo nužudyti Gerioną ir pagrobti jo galvijus. Carson šį mitą perkuria į šiuolaikinę poetinę istoriją apie jautrų jaunuolį Gerioną ir jo sudėtingą, intensyvų santykį su Herakliu, taip išryškindama

tapatybės, troškimo ir pažeidžiamumo temas.

Menininko nuosavybė

Maty Biayenda

Serving Faces Act. 1 (Octavia), 2023

Darbų serija

Sublimacinė spauda ant plokščių,
siuvinėti karoliukai ir aplikacijos
ant sintetinio muslino

150×100 cm

Serving Faces Act. 2 (Star), 2025

Darbų serija

Sublimacinė spauda ant plokščių,
siuvinėti karoliukai ir aplikacijos
ant sintetinio muslino

200×115 cm

Maty Biayendos kūrybos centre – bendruomenės idėja ir žmonės siejantys ryšiai. Svarbi jos praktikos dalis yra marginalizuotų *queer* ir transbendruomenių istorijų atkūrimas. Remdamasi asmeniniais archyvais, mados žurnalais, istoriniais šaltiniais ir populiariosios kultūros vaizdiniais, menininkė kuria alternatyvų vizualinį pasakojimą, kuriame atsiskleidžia juodaodžių transžmonių patirtys, dažnai

liekančios nematomos oficialiuose istorijos naratyvuose.

Kūriniai balansuoja tarp fikcijos ir realybės, jungdami istorines nuorodas su asmenine patirtimi. Serijos „Serving Faces“ darbuose ant muslino vaizduojami naktinio gyvenimo ikonų veidai – nuo grožio karalienių iki *drag* atlikėjų.

Biayenda ne tik reprezentuoja, bet ir permąsto patį žvilgsnį. Jos kūriniai tyrinėja kintančias tapatybės ir patrauklumo ribas, priešinasi nuolatiniam kūnų fetišizavimui ir suteikia galią vaizduojamiems asmenims. Jie čia nebėra pasyvūs žvilgsnio objektai, bet aktyvūs savo įvaizdžio kūrėjai. Permatomos medžiagos ir sluoksniavimas kuria įtampą tarp matomumo ir slėpimo, kviesdami žiūrėti lėčiau ir atidžiau.

Menininkės ir galerijos „Double V“
(Paryžius / Marselis) nuosavybė

Arvida Byström

*PET: projektuojamos emocijų
technologijos, 2025*

Videokūrinys
6 min. 29 sek.

Kūrinys tyrinėja, kaip skaitmeninė kultūra formuoja mūsų supratimą apie tapatybę, intymumą ir troškimą. Jame vaizduojamos dirbtinio intelekto kompanionės – žmonių ir gyvūnų hibridės, kurioms veidus ir balsus suteikė menininkės kolegės Maya B. Kronic, Bogna Konior, Farha Khalidi, Queenie Sateen ir Cy X. Atliepdamos vyrų troškimus, šios avatarės tampa moteriškumo, fantazijos ir algoritmiškai konstruojamo seksualumo tyrimo lauku. Jų istorijos paremtos tikrais „Replika“ pokalbiais, „Reddit“ prisipažinimais ir asmeninėmis patirtimis.

Kūrinyje DI kompanionės perima dvi-prasmį naminių gyvūnėlių vaidmenį: jos mylimos, bet laikomos nuosavybe; artimos, bet naudojamos kaip

priemonės. „PET“ kelia klausimą, kas nutinka, kai emocinis darbas automatizuojamas, o ryšiui nebereikia kito žmogaus. Kūrinys taip pat nagrinėja botų priežiūros ekonomiką, emocinio saugumo erotizavimą ir paradoksalų malonumą būti matomam, bet nesuprastam.

Menininkės nuosavybė

Yuliya Bokhan

Asimetrija, 2023–2025

Mėlynas rašiklis, popierius

28×21 cm (kiekvienas)

Serijos pradžioje autorė piešinius kūrė pigiausiu šratinuku iš biuro prekių skyriaus, tyrinėdama, ką galima pasiekti pačiomis paprasčiausiomis priemonėmis. Smulkūs brūkšneliai ir kelių rašalo sluoksnių persidengimas kuria vizualinį triukšmą, gilaus judesio įspūdį.

Piešiniuose nagrinėjami žmonių tarpusavio santykiai: mažieji veikėjai tarsi dalijasi ta pačia erdve, tačiau lieka atsiskyre vieni nuo kitų. Tarp jų kažkas vyksta, bet jų veiksmai nedarnūs ir dažnai sunkiai paaiškinami.

Autorė tyrinėja nematomus žmonių santykių kontūrus ir įtampą tarp išorinės bei vidinės tikrovės – tarp individo ir kitų žmonių, tarp skirtingų simbolių, lingvistinių ar egzistencinių sistemų, tarp skirtingų patirties sluoksnių.

Kūriniai fiksuoja nesusipratimų, konfliktų ir įtampos akimirkas, atskleidami šiuolaikinių tarpasmeninių santykių problemišumą ir nuoširdumo paieškas savęs bei pasaulio atžvilgiu.

Menininkės nuosavybė

Jakub Choma

Trikdis, 2021–2024

Akrilas, raižyta mediena, UV
spauda ant plastiko, metalinė
konstrukcija, UV derva,
monitoriai, metalinės detalės
230×100×100 cm

Akligatvis, 2025

Aliuminis, fanera, UV spauda ant
medienos, policijos švyturėlis,
pakabinamos spynos, akrilas, UV
derva, organinis stiklas, kabeliai,
„Tyvek“ apyrankės, dirbtinės
blakstienos, viela, medžio drožlės,
pagal užsakymą graviruotos
degtukų dėžutės, UV spauda
ant plastiko, plienas, graviruota
fanera, aliuminio vamzdeliai,
graviruota duona, tirštas gelis,
kamštienos substratas, robotinė
ranka, dirbtiniai obuoliai,
automatizuotai besisukantis kavos
puodelis, lipdukai
222×220×140 cm

Kūriniai tyrinėja kryptį nurodančius ir orientuotis padedančius ženklus, supančius mus tiek fiziniame, tiek skaitmeniniame pasaulyje – nuo medinių rodyklių gamtoje iki neoninių šviesų miesto gatvėse ir įvairių reguliavimo sistemų biuruose. Įprastai tokie ženklai suteikia aiškumo ir padeda susigaudyti aplinkoje, tačiau menininkas išardo jų įprastą funkciją. Užuoat padėję orientuotis, ženklai čia klaidina, tampa neapibrėžtumo šaltiniu. Užuoat rodę aiškia kryptį, jie kelia abejonę: kur esame, kur judame, ar galime pasitikėti mus supančia informacija. Taip ženklai virsta ne pagalbos priemone, o kontrolės simboliu – nuoroda į nematomą vėlyvojo kapitalizmo sistemą, kuri nukreipia, reguliuoja ir formuoja mūsų pasirinkimus, pati likdama sunkiai apčiuopiama.

Kuriant skulptūras pasitelktos industrinės medžiagos, kurios iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti kaip pramoninės atliekos ar *ready-made* objektai. Tačiau iš tiesų tai kruopščiai sukurti, realybę imituojantys fragmentai. Ši įtampa leidžia menininkui

pabrėžti šiuolaikiniame pasaulyje nykstančią ribą tarp tikrovės ir fikcijos. Stroboskopinė šviesa kūrinyje „Akligatvis“ atskleidžia policijos institucijos dviprasmiškumą: ji saugo tvarką, bet kartu gali reikšti prievartą ir represiją. Šviesa čia veikia kaip signalas – ir saugumo, ir grėsmės ženklas, ne tik apšviečiantis kūrinį, bet ir nukreiptas į patį žiūrovą.

Šie objektai atrodo tarsi savarankiškos struktūros, veikiančios pagal savo logiką. Jie tampa sustingusiais orientyrais, kviečiančiais ne sekti nurodymus, o permąstyti pačias orientacijas, kontroles ir pasirinkimo sąlygas.

Jakub Choma

Me, Myself & I, 2024–2025

Medinė konstrukcija, varžtai,
plastikinė plėvelė, lipdukas,
veidrodis organinis stiklas

215×160×6 cm

Kūrinys tyrinėja savirefleksiją ir performatyvų buvimą skaitmeninėje erdvėje, šiuos konceptus perkeldamas į intymų veidrodžio formatą. „*Me, Myself & I*“ kviečia žiūrovą tiesiogiai susidurti su savo atspindžiu, imituodamas kasdienį savęs stebėjimą ir paversdamas jį privačia atokvėpio akimirka, peržengiančia socialinio narcisizmo ribas. Įtraukdamas žiūrovą kaip aktyvų dalyvį, kūrinys siūlo kurti alternatyvų santykį su pačiu savimi.

Visi kūriniai – menininko nuosavybė

Tony Cokes

Blogis.68: žėk, kur esam, 2016–2020

Videokūrinyš

13 min. 12 sek.

Šiame kūrinyje atsisakoma Tony Cokesui būdingų kalbos transkripcijų. Vietoj jų pasitelkiama archyvinė politinės reklamos, nukreiptos prieš JAV prezidentą Donaldą Trumpą, medžiaga. Iš pradžių vaizdai atrodo kaip įprasti rinkimų kampanijos klipai, tačiau pamažu jie nukreipia žiūrovą į sudėtingesnę politinę tikrovę, kurioje Trumpas buvo išrinktas antrai kadencijai. Palaipsniui išryškėja pačių reklamų konstravimo mechanizmai ir žiūrovo santykis su jais. Konkretūs politiniai teiginiai čia virsta kalbos ir atsakomybės kvestionavimu, foninė muzika įgauna poetinį pobūdį, o iš pradžių tiesioginis, aiškus tekstas ekrane pamažu krypsta į abstrakciją.

Šio menininko kūrybai būdingos politinės potekstės ir savita vizualinė kalba.

Nuo XX a. 9 deš. jis analizuoja popkultūros ideologijas, galios, rasės ir reprezentacijos klausimus. Savo darbuose jis perkomponuoja medijų fragmentus, kurdamas videopasakojimus, kuriuose tekstas, spalva ir garsas susijungia į daugiasluoksnę, intensyvią patirtį.

Menininko ir galerijų „FELIX GAUDLITZ“ (Viena), „Greene Naftali“ (Niujorkas), „Hoffman Donahue“ (Niujorkas) bei „Electronic Arts Intermix“ (Niujorkas) nuosavybė

Milda Drazdauskaitė (1951–2019)

Nijolė, 1982

Muziejinė kopija

32×18,5 cm

Portretas su šuneliu prie sienos, 1984

Muziejinė kopija

30×22 cm

Žmogus su čemodanėliu, 1981

Muziejinė kopija

31,6×21,8 cm

Fotografės Mildos Drazdauskaitės vizualinė kalba ryškiausiai atsiskleidžia jai fotografuojant žmones – dažniausiai kaimo gyventojus ar savo artimuosius. Skirtingai nei lietuvių fotografijos klasikų kūryboje, čia nefiksuojama spontaniška akimirka: fotografuojamieji pozuoja, o vaizdai yra sąmoningai režisuoti. Šiuose darbuose juntamas žaismingumas, tačiau jis nėra pašaipus ar ironiškas – veikiau persmelktas fotografuojamų asmenų nuoširdumo. Drazdauskaitės kuriami vaizdai

primena šeimos albumų fotografijas, kuriose žmonės tarsi sustingdomi laike, o jų emocijos išlieka atpažįstamos ir šiandien. Todėl šios fotografijos atrodo žemiškos, kasdieniškos ir artimos žiūrovo patirčiai.

Lietuvos fotomenininkų sąjungos
nuosavybė

Saskia Fischer

Kolonos

Autentiškas antikvarinis stiklas,
plienas, aliuminis

100–220 cm, Ø 35 cm

Stiklo darbai: Glashütte Lamberts

Saskios Fischer kūrinys klasikinę koloną transformuoja į trapų, permatomą stiklinį objektą. Architektūroje kolona tradiciškai simbolizuoja stabilumą, monumentalumą ir galią. Tai konstrukcinis elementas, laikantis pastato svorį. Fischer šią formą perinterpretuoja: jos stiklinės kolonos nebeatlieka atramos funkcijos ir tampa savarankiškais objektais. Taip menininkė atsisako hierarchinių, patriarchalinių struktūrų ir siūlo alternatyvius buvimo kartu būdus, grįstus artumu, prisilietimu ir abipusiu pažinimu

Žmogaus masteliui pritaikytos kolonos suvokiamos kaip subtilūs, beveik kūniški objektai. Jų paviršiai primena drabužį ar odą, todėl architektūrinė

forma ļgauna intymumo ir kūniškumo dimensijā. Stiklas dar labiau sustiprina trapumo ir pažeidžiamumo ļspūdj, kartu leisdamas šviesai ir aplinkai tapti kūrinio dalimi.

Menininkēs nuosavybē

Derlius (susidvejinimas), 2025

Nerūdijančio plieno liejinys, rastas
objektas

17×16×14 cm (kiekviena dalis)

Kūrinyje žiūrovai išvysta savo pačių atspindžius gėlės pavidalo veidrodiniuose paviršiuose. Šie nostalgiški objektai sukurti remiantis plastikinio kosmetinio veidrodėlio forma, kadaise plačiai paplitusia Rytų Europoje. Tačiau čia ši forma įgauna trikdantį pobūdį. Gėlės pavidalo veidrodžiai ima veikti tarsi stebėjimo kameros, akylai nužiūrinėjančios lankytojus, išdrįsusius priėti arčiau. Taip sukuriama paradoksali žvilgsnio dinamika tarp žiūrinčiojo ir to, į kurį žiūrima. Kartu šios gėlės tampa jusline nuoroda į istorinį lūžį tarp gamtos ir kultūros, savasties ir aplinkos.

Menininkų nuosavybė

Indriķis Ģelzis

Polycherry, 2026

Nerūdijantis plienas, dažai
250×65×140 cm

Monocherry, 2026

Nerūdijantis plienas, dažai
210×210×65 cm

Kūriniuose menininkas konstruoja beasmenes, begalves figūras, primenančias infografikų fragmentus. Jos suvokiamos ne kaip individualios būtybės, o kaip duomenis apdorojančios ir pagal iš anksto nustatytą logiką veikiančios struktūros – be tapatybės ar psichologinių bruožų. Figūros atrodo tarsi sudarytos iš signalų, srautų ir tarpusavio jungčių, todėl kūnas čia atsiskleidžia ne kaip anatominė visuma, o kaip informacijos judėjimo sistema.

„Polycherry“ ir „Monocherry“ atsirado iš vieno pirminio darinio, kuris tarsi buvo padalytas į dvi būsenas – panašiai kaip išskiriant vyšnių porą. Viena

forma išsiskleidžia į spalvą, kita susitraukia į monochrominę, redukuotą būseną.

Monochrominė skulptūros gama kuria laiko atstumo įspūdį ir primena senas nespalvotas šeimos nuotraukas, kuriose praeitis atrodo nutolusi ir tarsi išblukusi. Šiame kontekste spalvos nebuvimas veikia kaip atsvara intensyvumui, kuris dažnai siejamas su artumu, emociniu krūviu ar net pavojumi, asocijuojamu su ryškiais, bet nuodingais gamtos elementais. Šie kūnai „be tapatybės“ nėra savaimė aktyvūs ir neturi iš anksto apibrėžtos reikšmės – ji atsiskleidžia tik tada, kai jie įterpiami į tam tikrą sistemą ar struktūrą. Todėl kūnas čia tampa ne individualia būtybe, o sistemos dalimi, kurios reikšmė nuolat kinta priklausomai nuo santykių ir aplinkos.

Menininko nuosavybė

Volungė Aušra Griškonytė

Iš serijos *Nematomi*, 2025

Skaitmeninė spauda

30×21 cm

Queer is punk, iš serijos *Kūno ženklai*,
2025

Skaitmeninė spauda

21×30 cm

Serijoje „Nematomi“ reflektuojamas LGBTQIA+ bendruomenės narių nematomumas Lietuvos politinėje ir socialinėje sistemoje, kurioje tos pačios lyties porų partnerystė iki šiol nėra įteisinta. Kūrinys kviečia apmąstyti žmogaus teisių padėtį šalyje ir kelia klausimą, ar visi iš tiesų gali jaustis laisvi, jei dalis žmonių vis dar negali gyventi oriai ir naudotis lygiomis teisėmis vien todėl, kad myli tos pačios lyties asmenį. Nors nuo Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo praėjo 36 metai, lygybė ir pagarba vis dar išlieka siekiamybe.

Antrasis kūrinys atsirado fotografijų serijos „Kūno ženklai“ kontekste. Jame tyrinėjamas *queer* kūnas, patiriantis ir dvasinį, ir fizinį skausmą – nuo savižalos iki patirčių, susijusių su lyties tapatybės įtvirtinimu. Tatuiruotė čia tampa ženklu, svarbiu tiek pačiam žmogui, tiek aplinkiniams, ir atsiskleidžia kaip intymios kūno istorijos dalis – saviraiškos simbolis, atspindintis patirtis, emocijas ir tapatybę.

Menininkės nuosavybė

Vida Gruzdaite (1940–1993)

Susitikimas, 1967

Linas, medvilnė

120×130 cm

„Susitikimas“ atspindi XX a. antros pusės lietuvių tekstilės modernėjimą–laikotarpį, kai tradicinis gobelenas pamažu atsiskyrė nuo taikomosios dailės ir tapo savarankiška menine forma. Šiame kūrinyje svarbi ne tik meistrystė, bet ir gebėjimas kurti vizualų pasakojimą reflektuojant savo laiką.

Kūrinio įtraukimas į parodą įgyja papildomą reikšmę ir dėl jo pasirodymo Algirdo Aramino filme „Kai aš mažas buvau“. Filmo fragmente užfiksuota Dailės parodų rūmuose (dabartiniame Šiuolaikinio meno centro pastate) 1968 m. vykusio Respublikinė taikomosios dekoratyvinės dailės paroda, kurioje buvo pristatomas ir „Susitikimas“. Gobeleno eksponavimas toje pačioje erdvėje tampa simboliniu sugrįžimu. Taip kūrinys atsiskleidžia ne vien kaip

muziejinis eksponatas, bet ir kaip gyvos kultūrinės atminties dalis, susiejanti asmeninę patirtį su platesniu istoriniu kontekstu.

Lietuvos nacionalinio dailės muziejaus nuosavybė

Rodrigo Hernández

Partneriai, 2025

Varis

95,5×95,5×2 cm

Reljefinėje vario plokštėje vaizduojamos dvi stilizuotos figūros, žyminčios ne konkrečius personažus, o patį santykį, buvimą kartu. Menininkui svarbus žmogaus kūnas kaip emocinė ir pažintinė nuoroda, todėl figūros čia tampa tarpininkėmis tarp žiūrovo ir kūrinio. Jų forma išlieka neapibrėžta – tarsi nuolat kintanti, balansuojanti tarp artumo ir atstumo, individualumo ir bendrumo.

Naudodamas metalą, Rodrigo Hernándezas trumpalaikėms būsenoms suteikia ilgaamžį pavidalą. Taip intymūs, beveik nepagaunami momentai – susitikimas, ryšys ar buvimas kartu – įgauna materialią formą.

Rodrigo Hernández

Moliūgas, 2018

Poliuretanas

220×65×5 cm

Kūrinys įkvėptas XV a. dzenbudistinės tapybos motyvo – Taikō Josetsu paveikslo „Šamo gaudymas moliūgu“. Jame vaizduojamas žmogus, bandantis pagauti žuvį moliūgu, – užduotis, iš anksto pasmerkta nesėkmei. Ši scena siejama su meditacija ir egzistencinių klausimų nagrinėjimu, išryškinant realybės ir suvokimo ribas. Hernándezas šią idėją perkelia į skulptūrinę formą: „Moliūgas“ tampa metafora bandymui pagauti tai, kas iš prigimties neapčiuopiama.

Kūrinys buvo pristatytas menininko personalinėje parodoje „Moliūgas ir žuvis“ galerijoje „SALTS“ Šveicarijoje.

Rodrigo Hernández

Kas tave myli, 2019

Varis, trys plokštės

210×95×1,8 cm

Kūrinys tyrinėja žmogaus kūną, susiedamas meilės paieškų ir šokio taisyklių temas. Hernándezas šokį suvokia kaip saviraiškos priemonę. Stilizuota pora čia simbolizuoja ir meilę, ir žmogaus gebėjimą valdyti kūną pagal taisykles, kurias įmanoma perprasti tik nuolat praktikuojantis. Individualių bruožų neturinčios figūros tampa universaliais ženklais, leidžiančiais atpažinti bendražmogišką patirtį.

Visi kūriniai – menininko ir „P420“ galerijos (Bolonija) nuosavybė

Roberts Jansons

Sistemas būklės ataskaita, 2023
„MacBook Pro“, aliuminio drožlės,
vario drožlės, pramoniniai klijai,
rūdys, oksidaciją sukeliančios
cheminės medžiagos
24×33×23 cm

Kūrinys tyrinėja „Apple“ ekosistemą kaip uždara struktūrą, išryškindamas įmonės vykdomą remonto ir atsarginių dalių prieinamumo kontrolę, bei iš jos kylančią pelno logiką. Taip atskleidžiama įtampa tarp vartotojų teisių ir korporacijos interesų.

Menininkas ant kruopščiai užsandarinto įrenginio sluoksniuoja biologines ir pramonines atliekas. Objektas tampa fiziniu simboliu, atskleidžiančiu kontrolės, technologijų ir vartotojo galios santykį. Kūrinys „Sistemas būklės ataskaita“ vizualizuoja, kaip mūsų santykis su technologijomis yra reguliuojamas ir ribojamas, kartu išryškindamas priklausomybės ir įtampos temas.

Sūkuriuotasis srautas, 2025

„Kia“ šoninis veidrodėlis, epoksidinė
derva, molis, nagų lakas, krevetė
37×31×17,5 cm

Kūrinio idėja gimė Londone, menininkui tyrinėjant platforminio kapitalizmo ekosistemas, tokias kaip „Bolt“ ir „Uber“, bei jose naudojamus „Toyota Prius“ ir „Kia“ automobilius, kurie yra tapę optimizuotos transporto infrastruktūros dalimi.

Iš automobilių sąvartyno paimtas „Kia“ šoninio veidrodėlio fragmentas, atskirtas nuo savo pradinės funkcijos, čia virsta sustingusiu artefaktu, nurodančiu į platesnę technologinę ir korporatyvinę sistemą. Menininkas supriešina funkcionalią objekto formą su absurdiškais elementais: veidrodėlis įklampintas į epoksidinę dervą ir sujungtas su krevete. Taip perteikiama įtampa tarp efektyvumo logikos ir žmogiško absurdo.

Ekspozicijoje šis kūrinys mezga dialogą su rastų objektų meno tradicija, pabrėždamas kasdienės technologijos ir absurdiškos intervencijos sąveiką.

Abu kūriniai – menininko nuosavybė

Martin Káňa

Golemas, 2016

Stiklo pluoštas

100×75×80 cm (viena skulptūra)

Kūrinio atspirties taškas – kelios legendos, svarbios Čekijos istorinei atminčiai. Viena jų siejasi su valstybės gynėjų 1938 m. – Vokietijos agresijos ir Miuncheno susitarimo laikotarpiu. Šis istorinis momentas simbolizuoja modernios pasienio tvirtovės, statytos visoje tuometėje Čekoslovakijoje. Vieno iš tokių bunkerių tipo, paprastai vadinamo ŘOPÍK, forma tapo tiesioginiu skulptūros įkvėpimo šaltiniu.

Kita legenda pasakoja apie Blanyko riterius, miegančius Blanyko kalno gelmėse kartu su šventuoju Vaclovu, Čekijos žemių globėju, ir laukiančius laiko, kai reikės ginti savo tautą. Panašiai ir ŘOPÍK bunkeriai tarsi miega žemėje, laukdami akimirkos, kai galės iškilti ir apsaugoti tėvynę.

Trečioji legenda susijusi su iš žydų mistikos kilusia Golemo istorija. Golemas – dirbtinai sukurta būtybė, skirta saugoti savo bendruomenę anti-semitinių pogromų akivaizdoje. Plačiai atpažįstamą Golemo įvaizdį įtvirtino 1952 m. filmas „Imperatoriaus kepėjas, kepėjo imperatorius“.

Skulptūra sujungia šias skirtingas istorines ir mitines linijas į netikėtą, bet paveikų simbolinį vaizdinį, kviečiantį apmąstyti istorijos, gynybos ir kolektyvinės kultūrinės atminties temas.

Menininko nuosavybė

Jūratė Kazakevičiūtė

Trauklapis ir Kuokelis, 2024

Vielą, liną, nailoną, neaustinę
tekstilę

135×22×29 cm, kintami matmenys

Magnolija / užsiskleidusi, 2013 (2021)

Vielą, siūlą, nailoną, neaustinę
tekstilę

130×55×55 cm

Augalas / palaužtas, 2013 (2021)

Vielą, siūlą, nailoną, neaustinę
tekstilę

168×100×70 cm

Jūratės Kazakevičiūtės kūryboje nuolat atsikartoja santykio, sąveikos ir dialogo temos. Jos darbuose pabrėžiama gyvybės formų tarpusavio priklausomybė ir nuolatinė kaita – kūnas, kaip ir aplinka, niekada nėra statiškas. Skulptūros čia suvokiamos kaip gyvi, kintantys organizmai.

Kūrinyje „Trauklapis ir Kuokelis“ nagrinėjama gyvybės apytaka ir tarpusavio ryšiai: augaliniai motyvai siejami su žmogaus kūniškumu ir gijimo procesais. Darbuose „Magnolija / užsiskleidusi“ ir „Augalas / palaužtas“ išryškėja su laiku ir patirtimi susijusios transformacijos. Menininkės kūryba kviečia apmąstyti žmogaus ir augalo santykį, apskritai gyvybės trapumą.

Menininkės nuosavybė

Piešinių serija
Įvairūs matmenys

Piešiniai priklauso platesnei darbų ant popieriaus serijai, kurią Leszekas Knaflewskis kūrė dalyvaudamas XX a. 9 deš. Poznanės dailės akademijoje susibūrusios menininkų grupės „Koło Klipsa“ veikloje. Grupę sudarė draugai ir kartu studijavę studentai, siekę kūrybinės laisvės, pabrėžę intenciją ir individualią patirtį, atsiribodami nuo išorinių suvaržymų.

„Koło Klipsa“ išplėtojo savitą vizualinę kalbą – tamsią, surrealistinę, kupiną antropomorfinių ir religinių motyvų. Joje nuolat atsikartoja gamtos, namų, dvasingumo, laiko ir kūno temos, įgaujančios universalią žmogišką dimensiją.

Knaflewskio piešiniai – neatsiejama šios praktikos dalis: jie veikė kaip schemas ar žemėlapiai, padėję formuoti bendras instaliacijas, vadintas „visumomis“

(*entireties*). Jiems būdinga atvira, fragmentiška struktūra, kurioje susipina skirtingi elementai, reikšmės ir asmeninės nuorodos, kurdamos metaforišką vaizdinę kalbą.

Šiuose darbuose vaizduojamas pasaulis peržengia antropocentrinę perspektyvą: čia atsiranda hibridinės, neapibrėžtos būtybės, tarsi „egzistenciniai objektai“ ar „prasmių dalelės“, kurios ne tiek vaizduoja realybę, kiek ją permąsto. Nors piešiniai yra asmeniškai, jie kartu atspindi bendras grupės idėjas, emocinį lauką ir mąstymą, tapdami kolektyvinės kūrybos liudijimu.

Menininko šeimos ir „Piktogram“ galerijos (Varšuva) nuosavybė

Magdalena Lazar

Ei, labas, sveiki, kaip laikotės, 2024
Nerūdijantis plienas, juodas plienas
130×150×140 cm

Skulptūrinė kompozicija vaizduoja du anturio – iš Centrinės ir Pietų Amerikos tropikų kilusio augalo – žiedus. Ši gėlė vietos kultūrose vertinama nevienareikšmiškai: ji siejama ir su dirbtinumumu, perdėtu puošnumu bei kiču, ir su stipriomis emocijomis. Kai kuriose Pietų Amerikos šalyse raudoni anturio žiedai neatsiejami nuo Šv. Valentino dienos – tikima, kad padovanojus šį augalą mylimam žmogui, bus sulaukta atsako į savo jausmus. O laidotuvių vainikuose anturis tampa liūdesio ir gedulo ženklu.

Atvira, emociinga, kone kalbanti anturio forma siejama su seksualumu, tačiau kartu primena ir mirtį. Šį dvilypumą dar labiau sustiprina tai, kad augalas, nors ir labai gražus, yra nuodingas.

Menininkė nagrinėja kraštutines emocijas būsenas – nuo troškimo ir meilės iki sielvarto ir netekties. Ant žiedų suvirinimo degikliu išrašytos frazės primena kiek neįtikėtinus žmonių bandymus vienas kitą paguosti. Daugiareikšmiškumą sustiprina ir pati skulptūros forma: plieninis objektas atrodo grubus, netobulai suvirintas, tačiau kartu išlaiko minkštą, vientisą paviršių, išpjautą lazeriu iš metalo lakšto.

Kūrinys tyrinėja kultūrinius kodus, priskiriamus natūralioms formoms, ir atskleidžia, kaip simbolinės reikšmės gali būti suteikiamos net gamtos objektams.

Menininkės ir Sylwios bei Piotro Krupų kolekcijos (Vroclavas)
nuosavybė

Sele, eik pas rožes, 2018

Lietos keramikos elementai, tekstilė,
laipiojimo sienelės laikikliai
103×105×19 cm

Iš keramikos elementų, tekstilės ir rastų objektų menininkė kuria figūrą, balansuojančią tarp gyvybės ir irimo, grožio ir bjaurumo. Kūrinys vaizduoja fragmentuotą, besiverčiančią formą, tarsi pakibusią judesyje tarp pakilimo ir griūties. Iš suspausto rausvo audinio veržiasi porcelianinės galūnės, kuriančios trapumo ir įtampos įspūdį.

Ši figūra primena ir mitologinę būtybę, ir kūną, praradusį stabilumą bei kontrolę. Judėjimo kryptį čia žymi spalvoti laipiojimo sienelės laikikliai – dirbtinė struktūra, imituojanti natūralų reljefą.

Kūrinio pavadinimas nurodo į 1963 m. dainą „Sally Go 'Round the Roses“, kurios ritmiškas pasikartojimas ir

dviprasmiška nuotaika atsispindi ir pačiame darbe. Kūrinys perteikia intensyvią, chaotišką gyvenimo fazę, nuolatinį judėjimą ir virsmą, kai kūnas ir tapatybė nuolat kinta, o riba tarp pakilimo ir žlugimo lieka neapibrėžta.

Darbas sukurtas „Goldsmiths CCA“ ir „Tramway“ (Glazgas) užsakymu.

Kris Lemsalu

Tingi gėlė, 2022

Keramika, metalas, veidrodis, tekstilė,
medis

236×199×163 cm

Kūrinį įkvėpė menininkės susapnuotas sapnas: prieš ją iškilęs milžiniškas saulėgražos žiedas su veidrodžiu centre, atspindinčiu pačią autorę, tarė: „Tu esi tikra tingi gėlė, Kris!“ Ši vizija virto savotišku autoportretu, kuriame žmogaus figūra ir objektas susilieja į nuolat kintantį, nestabilų pavidalą.

Veidrodis kūrinyje pabrėžia trapumą, intymumą ir sąveiką su aplinka, o tingumas čia suprantamas ne kaip neigiama savybė, bet kaip atsisakymas paklusti nuolatiniam produktyvumo, skubėjimo, augimo ir naudingumo reikalavimams. Lėtas judėjimas, sustojimas ir laukimas tampa alternatyvia egzistavimo forma, savotišku maištu prieš nuolatinį veikimą.

Kūrīnys kviečia permąstyti kūno ribas, santykį su aplinka ir kitais, siūlydamas lėtumą, artumą ir bendrą patirtį kaip alternatyvų buvimo pasaulyje būdą.

Abu kūriniai – menininkės ir „Temnikova & Kasela“ galerijos (Talinas) nuosavybė

Priežiūra, 2024

Sienų dažai. Kintami matmenys

Kūrinys vizualiai analizuoja vaikų priežiūrai skiriamą laiką ir jo santykį su valstybine parama. Siena čia pasitelkiama kaip visų metų dienas žyminti plokštuma. 2016 valandų, kurias menininkė, dirbdama visą darbo dieną, turėtų skirti vaikų priežiūrai, pažymėtos banano spalvos stačiakampiu. 1140 valstybės finansuojamų nemokamos priežiūros valandų, suteikiamų Jungtinėje Karalystėje, parodytos į pagrindinę kompoziciją įterptu kobalto spalvos kvadratu.

„Priežiūra“ išryškina neatitikimą tarp darbo, vaikų priežiūros poreikio ir valstybės teikiamos paramos, kartu atskleisdamas socialinę nelygybę bei kasdienius šeimų, ypač moterų, iššūkius.

Ghislaine Leung

Darbai, 2024

Sienos lipdukas. Kintami matmenys.

Kūrinį sudaro menininkės dirbtų darbų sąrašas.

Abu kūriniai – menininkės ir galerijų „Maxwell Graham“ (Niujorkas) bei „Cabinet“ (Londonas) nuosavybė

Ghislaine Leung kūrinio „Darbai“ teksto vertimas:

Programa: menininkės dirbtų darbų sąrašas.

Auklė

Skrajučių platintoja

Parduotuvės praktikantė

Labdaros organizacijos savanorė

Grafinio dizaino praktikantė

Masažuotoja

Pardavėja-konsultantė

Indų nurinkėja

Skambučių centro operatorė
Studijos asistentė
Pardavėja-konsultantė
Galerijos savanorė
Studijos koordinatorė
Skrajučių dizainerė
Videografė
Laikinoji galerijos asistentė
Meno kūrinių transportavimo technikė
Laikinoji meno kūrinių transportavimo
 technikė
Redakcijos praktikantė
Rašytoja
Kuratorystės praktikantė
Kuratorystės asistentė
Audiovizualinės technikos specialistė
Platinimo vadovė
Kuratorė
Pavaduojanti lektorė
Kviestinė dėstytoja
Mentorė
Programos vadovė
Menininkė
Menininkės asistentė
Kviestinė pranešėja
Pavaduojanti mokytoja
Redaktorė
Valandinė lektorė
Patikėtinių tarybos narė

Dėstytoja Motina

Kateryna Lysovenko

Senoji nuo oro priklausoma svajonė,
2026

Instaliacija: triptikas ir piešinys ant
sienos

Aliejus, drobė

210×150 cm (kiekviena triptiko dalis)

Bendri instaliacijos matmenys:

9×24 m, aukštis 3 m

Kūrinyje ryški kolonializmo, pirmiausia Rusijos, kritika. Menininkė pabrėžia, kad imperijos slepia žmonių, gyvūnų ir gamtos trapumą. Imperialistinė logika siekia įteigti okupantų, vaizduojamų kaip herojai, nenugalimumą ir nemirtingumą. Kateryna Lysovenko pasitelkia kolonijinės propagandos vaizdinius – žmogų kosmose, danguje – ir jų fone atskleidžia žmogaus trapumą bei priklausomybę nuo gamtinių veiksnių. Kūrinyje taip pat išryškėja karinės amunicijos ir žmogaus kūno dalių sugretinimas.

Menininkės ir „TBA“ galerijos (Varšuva)
nuosavybė

Isaac Lythgoe

*Tereikia akių, kad matytum, tereikia
liežuvio, kad pajustum skirtumą,*
2024

Epoksidinė derva, stiklo pluoštas,
pigmentai, polietileno tereftalatas,
lietas aliuminis, skarabėjas,
ebonizuotas ąžuolas, riešutmedis,
burnotis, epoksidinis molis,
nerūdijantis plienas, akrilas, lakas
78×50×26 cm

Kūrinyje permąsto vilko, kaip grėsmingo klastūno ir mirties simbolio, įvaizdį. Tradiciniuose pasakojimuose vilkas dažnai įkūnija išorinį pavojų, į kurį projektuojamos bendruomenės baimės. Šiame darbe pavojus tampa miglotas, praranda aiškius kontūrus ir šiuolaikinio miesto kontekste įgauna komišką atspalvį.

Vilko figūra čia transformuojama: ji perverta ąžuoliniu kuolu ir atrodo išsekusi, o kūną pakeičia plonas pusmėnulis. Natūralus gyvūno pavidalas

išardomas ir perkonstruojamas pasitelkiant sintetines medžiagas – aliuminį, plastiką, dervą, – taip sukuriant mechaninę, hibridinę formą. Natūralumo ir dirbtinumo kontrastas tampa viena pagrindinių kūrinio įtampų. Akies vietoje atsiranda skarabėjas, o kojas dengia elnio oda. Šios detalės kuria nestabilią, fragmentuotą kūno vaizdinį, kuriame susikerta mitas, medžiagiškumas ir ironija. Taip grėsmingas Kito pavidalas netenka savo vientisumo ir galios, virsdamas absurdišku, beveik groteskišku vaizdiniu.

Isaac Lythgoe

*Pamiršti tavo vardą galiu per 244
dianas, 2023*

Aliejumi padengtas burnotis, fanera,
epoksidinė derva, 3D spaudiniai,
varis, anglies pluoštas, stiklo
pluoštas, pigmentai, akrilas,
užpildai, automobilių dažai, lakas,
nerūdijantis plienas

78×50×26 cm

Mitologinę Venerą vaizduojantis kūri-
nys tyrinėja meilės, lūkesčių bei prara-
dimo temas. Kaukę primenantį figūros
veidą supa juodos ir baltos gulbės, ku-
rių galvos tarsi susilieja su jo kontūrais.
Veneros smegenų vietoje įkomponuo-
tas rankų darbo medinis širdies moty-
vas, sukurtas iš burnočio, dar vadina-
mo purpurine širdimi.

Mitinis Veneros įvaizdis čia susiejamas
su kosmologiniu lygmeniu, išplečian-
čiu kūrinio reikšmę iki universalių lai-
ko ir egzistencijos klausimų. Veneros
planeta aplink savo ašį sukasi labai

lėtai – viena diena joje prilygsta 244 dienoms Žemėje. Taip kūrinio pavadinimas susieja mitologinį vaizdinį su subjektyviu laiko patyrimu: viena diena gali išsiplėsti iki metų, o metai susitraukti iki akimirkos.

Isaac Lythgoe

Erosas prieš Kupidoną, 2018

Fanera, užpildai, poliuretano guma,
poliuretano dažai, pigmentai,
putos, poliuretanas, plunksnos
200×85×50 cm

Šiame kūrinyje Isaacas Lythgoe sugretina dvi skirtingas meilės ir geismo sampratas – pirmąjį graikų mitologijos Erosą ir šiuolaikinę, supaprastintą Kupidono figūrą. Erosas čia suvokiamas kaip viena kosminių jėgų, o šiandienis Kupidonas pasirodo kaip komercializuotas, žaismingas Šv. Valentino dienos simbolis, nutolęs nuo savo pirminės reikšmės.

Skulptūra primena didelio mastelio transportavimo dėžę, kurios viduje eksponuojami relikтус primenantys objektai – iš gyvūnų ragų nulietas lankas ir pakabinti angelo sparnai. Šie elementai nurodo į mitologinio personažo atributus. Atvira dėžės struktūra įgauna žmogišką mastelį, o išdykusi

Kupidono figūra transformuojasi iš
mažo, žaismingo personažo į toteminę,
beveik ritualinę būtybę.

Visi kūriniai – menininko ir
„Piktogram“ galerijos (Varšuva)
nuosavybė

Tomas Martišauskis

Patobulinimas, 2025

Saugumo salelės elementai,
elektromagnetas, 3D spauda,
auksas

Kintami matmenys

Kūrinio išėities tašku tapo Katalonijos nacionaliniame meno muziejuje saugomos Pirėnų bažnyčių romaninės freskos, restauratorių perkeltos nuo griūvančių sienų į muziejaus erdvę. Perkėlimo veiksmas šiame darbe tampa metodu, jungiančiu dvi giminingas struktūras – šventovę ir miesto gatvės saugumo salelę.

Trys pjedestalai, suformuoti iš Vilniaus gatvėse naudojamų saugumo salelių blokų, eksponuoja ore kabančias skulptūras. Levituojuantys erdviniai modeliai sukurti remiantis Katalonijos muziejuje saugomų freskų karkasais, pagamintais pagal jų kilmės vietų architektūrą. Modeliai rekonstruoti pasitelkiant fotografijas, dirbtinį intelektą

ir 3D spaudos technologijas. Kūrinyje šventovė ir saugumo salelė sugretinamos kaip skirtingos, tačiau giminingos struktūros, kurias sieja panaši apsaugos ir užuovėjos logika.

Menininko nuosavybė

Katsiaryna Miats

Iš serijos *X / Tiesiog užtušuokite mano vardą, 2021*

Analoginė fotografija, skaitmeninė
spauda

30×30 cm

Iš serijos *X / Tiesiog užtušuokite mano vardą, 2021*

Analoginė fotografija, skaitmeninė
spauda

30×30 cm

Iš serijos *X / Tiesiog užtušuokite mano vardą, 2021*

Analoginė fotografija, skaitmeninė
spauda

30×9 cm

Fotografijų serija sukurta per tris mėnesius Biškeke, Kirgizijoje. Baltarusių kilmės *queer* menininkė joje tyrinėja priežiūros, baimės ir kasdienybės patirtis vietas LGBTQIA+ bendruomenėje, atkreipdama dėmesį į tai, kaip intymumas ir išlikimo strategijos formuojasi

priespaudos sistemos akivaizdoje.

Serijoje skleidžiasi pasakojimai apie struktūrinį smurtą, žmogaus teisių pažeidimus, nestabilumą, psichikos sveikatos sunkumus ir sudėtingus santykius su šeima bei bendraamžiais. Tačiau greta šių patirčių ryškėja ir stiprus ryšys su tėvyne, noras joje gyventi ir priverstinio išvykimo skausmas.

Portretuose veidai sąmoningai maskuojami – tai ir apsaugos gestas, ir protesto forma. Situacijose, kai matomumas kelia pavojų, atsisakymas būti atpažintam tampa būtinybe. Tapatybės ištrynimasis atkreipia dėmesį į tai, kad identifikavimas gali virsti kontrolės priemone, o saugumas – privilegija.

Šios fotografijos nesiekia dokumentuoti pavienių asmenybių, bet fiksuoja laikmetį, kuriame nacionalistinės, homofobiškos ir dešinėsios ideologijos spaudimas verčia pažeidžiamus žmones tapti nematoma ir prisitaikyti prie dominuojančių socialinių normų.

Menininkės nuosavybė

Miķelis Mūrnieks

Fontanas, 2023

Plastikas, aluminis, nerūdijantis
pienas, vandens čiurkšlė

110×95×110 cm

3D spausdinimas:

Armands Freibergs, Matīss Balodis
Inžineriniai sprendimai:

Māris Mūrnieks

Kūrinys jungia paradoksalų humorą ir kritinę refleksiją apie sudėtingas sąlygas, su kuriomis menininkai susiduria meno edukacijos sistemoje. Darbo centre – vanduo kaip skulptūrinė medžiaga, pabrėžianti kintamumą, trapumą ir nuolatinį judėjimą.

Projektą įkvėpė prieš daugiau nei dešimtmetį išplitęs vaizdo įrašas, kuriame zoologijos sode nufilmuota gulinti beždžionė, besišlapinanti ant savęs. Iš pirmo žvilgsnio tai komiška scena, bet netrukus išryškėja nerimą kelianti jos pusė – psichologinio streso ir nerimo poveikis psichikos sveikatai.

Perkeldamas šį epizodą į menų akademijų kontekstą, Miķelis Mūrniekas atkreipia dėmesį į intensyvų spaudimą ir konkurenciją – veiksnius, su kuriais šiandien susiduria jauni kūrėjai. Kūrinyje tampa metafora sistema, kurioje kūrybinė aplinka gali virsti išsekimo, pažeidžiamumo ir psichologinės įtampos šaltiniu.

Menų magistro baigiamasis darbas, sukurtas Sandbergo instituto padalinyje „Dirty Art Department“ Amsterdame.

Menininko nuosavybė

Terje Ojaver

Madona, 2015

Silikonas, brezentas, mišri technika
177×160×78 cm

Skulptūra kalba apie situacijas, kuriose nieko nebegalima pakeisti ar ištaisyti, kai rankos lieka tarsi surištos. Kūrinyje bejėgiškumo patirtis susipina su rūpesčio ir atsidavimo temomis, išryškindama, kaip šios savybės gali iškelti moterį iki simbolinio atpirkėjo kryžiaus. Moters būtis čia siejama su kančia ir sakralumu, primenančiais Kristaus figūrą.

Kūrinio įtampa kuriama ir per medžiagų pasirinkimą. Menininkė pasitelkia brezentą – utilitarią, grubią medžiagą – ir suteikia jam elegantiškos klostuotos suknelės pavidalą, kuriantį asociacijas su aukštąja mada.

Terje Ojaver

Moteris ant rąstų skaldyklės, 2023
Ready-made, silikonas, mišri technika
155×100×103 cm

Ši interaktyvi instaliacija remiasi feministine perspektyva ir švelnia saviironija, atskleisdama moters gebėjimą atlikti sunkius, tradiciškai vyriškais laikomus darbus. Fizinė jėga, ištvermė ir kasdienis darbas čia tampa pasididžiavimo šaltiniu, kartu išlaikant ir moteriškumo daugialypumą. Skulptūra laužo įprastus lyčių vaidmenų stereotipus, pabrėždama nepriklausomybę, savarankiškumą ir kasdienio heroizmo grožį.

Terje Ojaver

Autoportretas – kupranugaris, 2014
Silikonas, mišri technika
120×100×40 cm

Skulptūra gimė iš aštrios saviironijos, reflektuojant patirtį, kai menininkė buvo palyginta su kupranugariu. Čia kupranugaris suvokiamas kaip kantrus, ištvėrimingas naštos nešėjas.

Kūrinys žaismingai jungia humorą ir egzistencinę refleksiją, nagrinėdamas naštos, kantrybės ir savivokos temas. Jis taip pat nurodo į biblinį motyvą apie kupranugarį ir adatos skylutę, kviesdamas susimąstyti apie žmogaus galimybes ir ribas.

Terje Ojaver

Autoportretas su obuoliu, 2008

Stiklas

46×31×24 cm

Ant moters galvos padėtas obuolys – nuoroda į legendą apie Vilhelmą Telį, kuris turėjo šauti į obuolį, padėtą ant savo sūnaus galvos. Kūrinys kalba apie drąsą ir gebėjimą įveikti baimę. Pasirinkimas stoti akistaton su iššūkiu čia tampa savęs pažinimo ir vidinės stiprybės išbandymu. Paprastas kasdienis objektas – obuolys – paverčiamas simboliu, leidžiančiu susidurti su savo ribomis, prisiimti atsakomybę ir atrasti pasitikėjimą savimi.

„Autoportretas – kupranugaris“ –
„Postimees Foundation“ (Talinas) nuosavybė. Visi kiti kūriniai – menininkės nuosavybė

*Šventoji Liucija, suteik man
neregimybės dovaną, 2024*

Bronza

Kintami matmenys

Anot legendos, šventoji Liucija pati išsiplovė akis ir įteikė jas tam, kuris suabejojo jos tikėjimu. Šis gestas siejamas su mintimi, kad tikrasis matymas nėra vien fizinis regėjimas – jis gali būti susijęs ir su vidiniu suvokimu. Tikintiesiems tai tampa nuoroda į galimybę patirti, kas akimis nematoma.

Šiuolaikiniame kontekste, kai mus supa milžiniški informacijos kiekiai, kyla poreikis iš naujo klausti, ką iš tiesų reiškia matyti, mąstyti ir suprasti. Iš šventąją Liuciją vaizduojančių ikonų išimtos bronzinės akys čia perkeliamos į šiuolaikinio meno kontekstą, kviečiant permąstyti matymo ir suvokimo santykį.

Menininkės nuosavybė

Pakui Hardware

Limina, 2025

Instaliacija: 2 kinetinės skulptūros
Stiklas, tekstilė, silikonas, nerūdijantis
plienas, LED apšvietimas,
pneumatiniai akuatoriai,
valdikliai, plastikiniai vamzdeliai
Kintami matmenys

Menininkų dueto Pakui Hardware (Neringa Černiauskaitė ir Ugnius Gelguda) pristatomos kinetinės skulptūros kuria gyvų organizmų įspūdį. Kūrinyje plėtojama membranos kaip pulsuojančios ribos ir filtro idėja, pasitelkiant biologinio imuniteto metaforą. Organizmai ginasi šalindami svetimkūnius, o ši jų savybė perkeliama į platesnį socialinį kontekstą: imunitetas politikoje tampa saugumo sinonimu. Menininkai klausia: kas apibrėžia „svetimkūnius“ ir kaip kuriami socialiniai ir politiniai filtrai? Remdamiesi medicinos ir kūno materialumo vaizdiniais, kūrėjai nagrinėja kūno potencialą,

pažeidžiamumą, prisitaikymą ir kontrolės mechanizmus.

Nuo 2023 m. Černiauskaitė ir Gelguda genetikos, nervų ir imuninės sistemos principus tyrinėja kaip metaforas. Jų kūryboje kūnas – tiek žmogaus, tiek planetos – suvokiamas kaip sistema, kaupianti savo istoriją genuose ir molekulėse. Ankstesniuose projektuose, pavyzdžiui, „THE BURN“, pristatytame galerijoje „carlier | gebauer“ Berlyne, ir „Inflammation“, eksponuotame 60-ojoje Venecijos šiuolaikinio meno bienalėje, menininkai nagrinėjo ligos ir gydymo temas. Šiuose darbuose taip pat buvo analizuojamos regioninės ir globalios problemos, tokios kaip klimato krizė ar migracija. 2025 m. Pakui Hardware dalyvavo Niujorko „Performa“ bienalėje ir pristatė debiutinį performatyvų kūrinį „Sporos“.

Menininkų ir „carlier | gebauer“ galerijos (Berlynas / Madridas) nuosavybė

Goda Palekaitė

Rašau išnykdama, 2021

Videokūrinys

17 min. 28 sek.

Tiražas: 3 + 2 autoriaus egz.

Kūrinys sukurtas remiantis rastais televizijos interviu, iš kurių menininkė sukonstruoja fiktyvią diskusiją tarp keturiolikos rašytojų ir savęs pačios. Prancūzų feministės įsitraukia į pašnekesį su Brazilijos mistike, austrų dramaturge, sovietų Lietuvos roman-tike ir kitomis veikėjomis. Pokalbyje dalijamasi intymiomis patirtimis apie tai, ką reiškia būti moterimi ir kūrėja. Kūrinio fone pasigirsta ir pačios Godos Palekaitės balsas: „Jei vagiu, ar reiškia, kad rašau?“

Videokūrinys pirmą kartą pristatytas menininkės personalinėje parodoje meno erdvėje „Editorial“ Vilniuje, jam skirtoje instaliacijoje, sudarytoje iš rašytojos darbo stalo ir liežuvio formos kėdės. Kūrinys sukurtas

bendradarbiaujant su montažo režisieriumi Rui Calvo ir kompozitoriumi Adomu Paleku, vėliau rodytas įvairiose akademinėse ir meno erdvėse Europoje.

Menininkės nuosavybė

Karol Radziszewski

Studija Nr. 2, 2018–2024

Fotografijų serija, kurią sudaro
portretai: Vlad, Maciej, Szymon,
Maciek, Adam, Borys, Konrad,
Joseph

Spauda ant archyvinio popieriaus
41×31 cm

Menininkas tyrinėja kultūrinius, istorinius ir politinius šaltinius, ypatingą dėmesį skirdamas *queer* istorijai, taip pat jos matomumui Lenkijoje bei platesniame Vidurio ir Rytų Europos kontekste. Nuo 2005 m. Karolis Radziszewskis leidžia ir redaguoja „DIK Fagazine“, o 2015 m. įkūrė „Queer Archives Institute“, skirtą *queer* istorijų, vaizdų, liudijimų rinkimui ir pristatymui. Fotografijų serijoje „Studija Nr. 2“ menininkas kuria intymius portretus – portretas čia tampa erdve alternatyvioms tapatybėms ir jų reprezentacijoms.

Menininko ir „BWA“ galerijos (Varšuva)
nuosavybė

Artūras Raila

Taisyklingumas, 2000–2026

Fotografijų ir videokūrinio instaliacija
Kintami matmenys

Kaip ir daugelis Artūro Railos projektų, „Taisyklingumas“ yra tęstinis kūrinys. Jo pradžia siekia 2000 m. videokūrinį „Grosse Gähnen“, kuriame studentė Irma Stanaitytė, naudodama dėstytojo paliktą MiniDV kamerą ir instrukcijas, užfiksavo nuovargį per paskaitas ir nuobodulį joms pasibaigus. Taip buvo sukaupta dviprasinė vaizdinė medžiaga, kurioje susipina įvairios būsenos – nuo nuobodulio iki dainavimo ir nuovargio.

Vėliau projektas buvo plėtojamas fotografijoje. Akademijos ir universiteto auditorijose fotografuota naudojant vintažinį fotoaparataus „Plaubel Makina II“ (1933), leidžiantį nestabdomus juostos prasukimus, siekiant atsitiktinių kadru sutapimų. Dalis fotografijų ištemptos į ilgus formatus,

kuriuose matoma kūno kalbos ir emocijų kaita. Fotografijos atspausdintos ant reklaminės lipnios plėvelės ir eksponuojamos kaip architektūrinis frizas, integruotas į parodos erdvę.

Menininko nuosavybė

Eglė Rakauskaitė

Veidai, 1998–1999

Videoinstaliacija

7 min. 17 sek.

„Veidai“ – ilgalaikis menininkės projektas, pradėtas 1998 m. Niujorke. Šiame kūrinyje tarsi kolekcionuojami Eglės Rakauskaitės draugų, pažįstamų ir jos aplinkos žmonių veidai. Viršutiniame ekrane jie žvelgia į žiūrovą, o apatiniame jau būna užsimerkę. Taip judančiame vaizde išryškėja kaita, o atsiraniantys ir išnykstantys veidai primena apie laikinumo neišvengiamumą. Kūrinys gali būti suvokiamas ir kaip autorės tuometės socialinės aplinkos dokumentacija, savotiškas bendruomenės katalogas.

1999 m., Lietuvai pirmą kartą dalyvaujant 48-ojoje Venecijos šiuolaikinio meno bienalėje, menininkė joje pristatė būtent šį projektą.

MO muziejaus nuosavybė

Tomáš Roubal

Tinklas #1, 2024

Plienas

268×170×69 cm

Tinklas #3, 2024

Plienas

226×55×31 cm

Brukalas, 2024

Plienas

278×40×49 cm

Grobis, 2024

Plienas

250×67×65 cm

Ritalinas, 2024

Plienas

244×30×24 cm

Skulptūros tyrinėja žmogaus ir skaitmeninių technologijų santykį poskaitmeninėje eroje, kritiškai reflektuodama šiuolaikinę visuomenę, kurioje žmogus vis dažniau redukuojamas iki

vartojimo vieneto. Kūriniai atskleidžia įtampą tarp kūno ir virtualios aplinkos, keldami klausimus apie tapatybę, kontrolę ir individualumo nykimą nuolatinio įsitraukimo į tinklą sąlygomis. Izoliuotos, fragmentuotos figūros perteikia šiuolaikinio žmogaus būseną – įtrauktumo į tinklą, tačiau kartu atskirtumo ir pažeidžiamumo.

Skulptūrose „Tinklas #1“ ir „Tinklas #3“ stilizuoti, liekni žmogaus siluetai kyla iš poliruoto plieno struktūrų, simbolizuojančių pasaulinį interneto tinklą. Metalas apdorotas nevienodai: vietomis palikta pirminė jo būklė, kitur paviršius nupoliruotas iki veidrodinio spindesio. Šis skirtumas tampa metafora nevienodam žmogaus įsitraukimui į skaitmeninę sistemą ir įvairiems santykio su jos kuriama tikrove būdams.

Kūrinyje „Brukalas“ dehumanizuotas tinklo signalas įgauna invazinę formą – geometrinė struktūra skverbiasi į kūną, jį transformuodama ir kurdama nenatūralias, mutantines formas. Taip išryškintas kūno pažeidžiamumas

ir jo priklausomybė nuo nematomų,
bet nuolat veikiančių skaitmeninių
procesų.

Svarbus vaidmuo tenka ir skulptūri-
niam pagrindui. Jis veikia ne tik kaip
formalus elementas, bet ir kaip kon-
ceptuali struktūra, kontrastuojanti su
figūrų trapumu, sustiprinanti kūno bei
sistemos priešpriešą.

Menininko nuosavybė

Janina Sabaliauskaitė

Dovilė, Niukaslas prie Taino, JK, 2022

Sidabro atspaudas

24,4×37 cm

Ellie, Nebijok Queer Žmogaus,

Niukaslas prie Taino, JK, 2022

Sidabro atspaudas

27×34,7 cm

Heather ir Rene namuose, Geitshedas,

JK, 2022

Sidabro atspaudas

24,4×37 cm

Aya, Batų Fetišas, Vilnius, Lietuva,

2023

Sidabro atspaudas

24×36,3 cm

Julija, Simona ir Raskis, Vilnius,

Lietuva, 2023

Sidabro atspaudas

24,3×37,3 cm

Šioje serijoje, paremtoje asmeniniu ir nuolat augančiu negatyvų archyvu, Janina Sabaliauskaitė dalinasi savo LGBTQIA+ bendruomenės draugių, mylimųjų ir aktyvisčių portretais – žmonių, kurie priėmė ją į savo artimą aplinką ir leido dokumentuoti tarpusavio ryšius, intymumą. Fotografijose atsiskleidžia kasdieniai artumo momentai, kūniškumas, asmeninės istorijos ir tapatybės fragmentai. Menininkė siekia suteikti vaizduojamoms asmenybėms erdvės pačioms pasirinkti, kaip jos nori būti portretuojamos ir kalbėti apie meilę, draugystę, kūną, tapatybę.

Sabaliauskaitei fotografija tampa būdu pažinti, kurti ir atrasti ryšį su žmonėmis – artumą, kuris tęsiasi ir kūrinių atsiradimo procese. Dokumentuodama savo aplinką, ji fiksuoja asmeninę patirtį ir *queer* bendruomenės gyvenimą, siekdama įrašyti jį į platesnį vizualinį pasakojimą. Menininkės kūryboje svarbūs malonumo, džiaugsmo ir bendrystės aspektai, o abipusis atvirumas ir pasitikėjimas leidžia atsiskleisti kūnui, santykiams ir įvairioms patirtims.

Menininkės nuosavybė

Piotr Skiba

Be pavadinimo (vidpadis / „Nike Free Run“), 2015

Lieta bronza, natūrali patina, smėlis
38×11,5×11 cm

Be pavadinimo (42/43 dydžio „Crocs“), 2016

Lieta bronza, natūrali patina, smėlis
27,5×9×6,5 cm

Be pavadinimo (sraigių dievai) II, 2024

„Nike Free Inneva Woven“ sportiniai bateliai, šaknys ir kitos organinės medžiagos, lieta bronza, natūrali patina, smėlis

42×24×22 cm

Be pavadinimo (jų paminklas styro it ašaka miesto gerklėje), 2024

Paplūdimio šlepetės, pūsliužuvė, organinės medžiagos, lieta bronza, natūrali patina, smėlis

38×22×16 cm

*Be pavadinimo (mūsų proporcijos
šiuropina kaimynus), 2024*

„Adidas Adilette“ šlepetės, sraigių
kriauklės, lieta bronza, natūrali
patina, smėlis
41×43×14 cm

Be pavadinimo (sraigių dievai) I, 2024

„Nike Free Inneva Woven“ sportinis
batelis, šaknys ir kitos organinės
medžiagos, lieta bronza, natūrali
patina, smėlis
72,5×26×23 cm

Piotras Skiba, bronzoje išliedamas kriaukles, organines liekanas ir įterpdamas rastus objektus, kuria vietinių moliuskų mikrobuveines primenančias formas. Sausumos sraigės nuo seno gyvena greta žmonių, o kai kuriose kultūrose laikomos nemirtingumo simboliu. Archeologiniai radiniai liudija jų svarbą kasdienybėje ir ritualuose. Įkvėptas Oronsko skulptūrų parke stebėto sraigių judėjimo, menininkas į kūrinis įtraukia sportinius batelius, šlepetes ir trapias kriaukles. Surinktos organinės medžiagos liejimo procese

tarsi kremuojamos, tačiau metalas išsaugo sunykusių biologinių fragmentų formą. Taip kūriniai tampa trapios gyvybės ir atminties ženklais.

Menininko ir „Piktogram“ galerijos (Varšuva) nuosavybė

Antanas Sutkus

Aklųjų mokykla. Žaidimai II. Kaunas,
1962

Skaitmeninė spauda
20×30 cm

Aklųjų mokykla. Kaštonai. Kaunas,
1962

Skaitmeninė spauda
30×30 cm

Iš ciklo *Aklųjų mokykla*, 1962

Skaitmeninė spauda
30×22,5 cm

Iš ciklo *Aklųjų mokykla*, 1962

Skaitmeninė spauda
30×30 cm

Šio ciklo fotografijose užfiksuotos sovietmečiu veikusios specializuotos aklųjų mokyklos kasdienybės akimirkos: vaikai žaidžia kieme, renka kaštonus, dainuoja. Fotografijose atskleidžia jautrus menininko santykis su vaizduojamais žmonėmis – jų aplinka,

individualiais bruožais, tarpusavio ryšiais. Antanas Sutkus čia kuria ne tik fotodokumentiką, bet ir jautrų pasakojimą apie patirtį, kurioje svarbus kūniškas pasaulio pajautimas ir vidiniai išgyvenimai.

Kartu šis fotografijų ciklas kviečia apmąstyti platesnį sovietmečio internetų sistemą, jos ryšį su to meto požiūriu į negalią. Iki pat XX a. 8–9 deš. sovietinė ideologija vengė viešai pripažinti negalią, todėl kokią nors negalią turintys vaikai būdavo nustumiami į socialinio gyvenimo paraštes ir likdavo nematomi. Sutkaus fotografijos tampa jų buvimo liudijimu.

Menininko nuosavybė

Jurga Šarapova

Balnas bitei, 2026

Tekstilė, siūlai, nėriniai, siuviniai
125×177×10 cm

Agripina (Nerono mama), 2022

Tekstilė, siuviniai, piešinys ant
gruntuoto audinio
60×45×27 cm

Neronas, 2022

Tekstilė, siuviniai
48×50×26 cm

Tironas, 2024

Tekstilė, siūlai, nėriniai, siuviniai
48×50×26 cm

Nematoma ranka, 2024

Tekstilė, nėriniai, siuviniai
50×95×33 cm

Kažkas (teisus ir sustiręs), 2022

Tekstilė, siuviniai
48×33×24 cm

*Neronas (kol buvo jaunas, gražus ir
geras), 2022*

Tekstilė, siuviniai

69×27×30 cm (su kaspinais)

*Pakalikas (turintis savų priešasčių),
2022*

Tekstilė, siuviniai

40×34×31 cm

Kurdama tekstilės objektus, Jurga Šarapova tyrinėja formas, kūniškumo ir galios santykius. Jos darbuose ryškėja dvi kryptys: masyvios, pilnavidurės formos, primenančios tankią, organišką medžiagą, ir tuščiaviduriai objektai, artimi kaukėms ar odos sluoksniams. Šie vaizdiniai balansuoja tarp patrauklumo ir grotesko, kvestionuodami herojiškumo, autoriteto įvaizdžius ir atskleisdami jų tuštumą. Menininkės kūryboje svarbiais motyvais tampa žmogaus trapumas, agresija ir fiktyvūs galios konstruktai.

Menininkė dirba su naudota tekstile, suvokdama ją kaip minkštą, žmogaus kūno ir kasdienio dėvėjimo

paženklintą, formai nepaklūstančią medžiagą. Savo kūryboje ji atsisako įprastos žaliavų perdirbimo logikos ir vietoj to renkasi sąmoningą destrukciją, pabrėžiančią medžiagos pažeidžiamumą, netobulumą. Darbas su audiniu nėra romantizuojamas, o pats kūrybos procesas išlieka lėtas, paremtas intensyviu rankų darbu. Su tekstile siejamas amatininkiškumas ir kitos ją lydinčios stigmos čia tampa svarbia objektų struktūros bei išraiškos dalimi.

Menininkės nuosavybė

Virgilijus Šonta (1952–1992)

Iš ciklo *Mokykla – mano namai*,
1980–1983

Muziejinė kopija
19,7×29 cm

Virgilijus Šonta – XX a. 8–9 deš. kūręs Lietuvos fotografas, išsiskyręs drąsia, eksperimentine kūryba. Fotografijų cikle „Mokykla – mano namai“ jis fiksuoja vaikų, gyvenusių Šiaulių ir Kauno pagalbinėse internatinėse mokyklose, kasdienybę. Sovietmečiu šie vaikai būdavo izoliuojami ir nematomi viešajame gyvenime, todėl Šontos pasirinkta tema buvo provokuojanti. Fotografijose atsiskleidžia jų džiaugsmo akimirkos – žaidimai, draugystė, meilė, bet kartu ir vienatvė, sumišimas bei tarpusavio konfliktai.

1983 m. Šiauliuose vykusioje Baltijos šalių fotografijos parodoje „Gintaro kraštas“ Šontos ciklas „Mokykla – mano namai“ iš pradžių buvo įvertintas Didžiuoju prizu. Tačiau Maskvos

pareigūnų nepasitenkinimas dėl fotografijose vaizduojamų sovietinei ideologijai nepriimtinių asmenų lėmė, kad komisijos sprendimas buvo atšauktas, o galutinis prizas tais metais taip ir neįteiktas.

Lietuvos fotomenininkų sąjungos
nuosavybė

Pol Taburet

OTTG serija – 10, 2024

Bronza

171×38×38 cm

OTTG serija – 2, 2024

Bronza

25×20×20 cm

OTTG serija – 9, 2024

Bronza

77×20×44 cm

OTTG serija – 7, 2024

Bronza

136×30×30 cm

Skulptūru pagrindas – Polio Taburet kūryboje plėtojama neoafroromanizmo samprata, kurioje kultūra suvokiama kaip nuolat kintanti, hibridinė ir prieštaravimų kupina erdvė. Menininkas derina skirtingus kultūrinius kontekstus – Karibų regiono vudu tradicijas, Haičio, Brazilijos, Gvadelupos dvasines praktikas, miesto

legendas ir vaizduotės pasaulį, taip kurdamas tikrovės ir fikcijos paribiams priklausančią vizualinę terpę.

Bronzoje menininkas įkūnija hibridines, totemines figūras, jungiančias žmogaus ir gyvūno bruožus. Kūriniai pasižymi grubia tekstūra, vertikalumu ir ritualiniu monumentalumu. Pailgos, deformuotos formos ir neįprastos proporcijos sustiprina archajiškumo ir sakralumo įspūdį. Menininko sukurtos mitinės būtybės tampa simboliu pasipriešinimu racionaliam pasauliui ir nusistovėjusioms socialinėms normoms.

Skulptūrose atsiskleidžia melancholiška, bet viltinga būseną – *saudade*, arba „ateities nostalgija“. Ji išreiškia troškimą susigrąžinti tai, kas buvo marginalizuota, ir iš naujo apmąstyti nusistovėjusias vertybes. Šie darbai sukurti menininkui reziduojant San Paule ir pirmą kartą pristatyti 2024 m. parodoje „Ode to Twisted Gods“ galerijoje „Mendes Wood DM“.

Menininko ir „Mendes Wood DM“ galerijos (San Paulas) nuosavybė

Jonathan Vinel

Martinas verkia, 2017
Trumpametražis filmas
16 min.

Martinas verkia. Jis vienas. Pabudęs ryte supranta, kad draugų nebėra – visi dingę. Jis leidžiasi jų ieškoti. Patikrina visur: mieste, kalnuose, upėse, bet jų niekur neranda. Tai jį siutina. Labai siutina. Labai liūdina. Nirštas, žiaurumas, ilgesys, vienišumas. Nesibaimindamas stiprių jausmų, savos narsos ir smurto, tačiau vengdamas vulgarumo ir itin konkrečiai įvardydamas fizines detales, Jonathanas Vinelis pasakoja meilės ir netekties istoriją, paremtą vien kompiuterinio žaidimo „Grand Theft Auto V“ elementais.

Menininko ir „New Galerie“ (Paryžius) nuosavybė

Menininkai

Noor Abed, Rebecca Ackroyd, Danas Aleksa,
Nils Alix-Tabeling, Algirdas Araminas (1931–1999),
Andrius Arutiunian, Maty Biayenda,
Arvida Byström, Yuliya Bokhan, Jakub Choma,
Tony Cokes, Milda Drazdauskaitė (1951–2019),
Saskia Fischer, Dorota Gawęda ir Eglė Kulbokaitė,
Indriķis Ģelzis, Volungė Aušra Griškonytė,
Vida Gruzdaitė (1940–1993), Rodrigo Hernández,
Roberts Jansons, Martin Káňa, Jūratė Kazakevičiūtė,
KNAF (Leszek Knaflewski, 1960–2014),
Magdalena Lazar, Kris Lemsalu, Ghislaine Leung,
Kateryna Lysovenko, Isaac Lythgoe,
Tomas Martišauskis, Katsiaryna Miats,
Miķelis Mūrnieks, Terje Ojaver, Agata Orlovska,
Pakui Hardware, Goda Palekaitė, Karol Radziszewski,
Artūras Raila, Eglė Rakauskaitė, Tomáš Roubal,
Janina Sabaliauskaitė, Piotr Skiba, Antanas Sutkus,
Jurga Šarapova, Virgilijus Šonta (1952–1992),
Pol Taburet, Jonathan Vinel

Kuratorius
Valentinas Klimašauskas

Parodos architektūra
„INBLUM architects“

Šviesų dailininkas
Justas Bø

Projekto vadovė
Gabija Tarabildė

Koordinatorės
Kotryna Karyznaitė,
Karolina Žalėnaitė

Techninio
įgyvendinimo vadovas
Lukas Strolia

Techninis
įgyvendinimas
Aismantas Čenkus,
Matas Janušonis,
Almantas Lukoševičius,
Teodoras Malinauskas,
Kazimieras Sližys,
Matas Šatūnas,
Ilona Virzinkevič

Komunikacija
Monika Valatkaitė,
Ana Marija Mackevič

Grafinis dizainas
Vytautas Volbekas

Viešųjų programų
kuratorės
Kamilė Krasauskaitė,
Miglė Markulytė

Edukacinės programos
kuratorė
Agnė Taliūtė

Svetingumo komandos
koordinadorė
Gintarė Urmonaitė

Tekstų autorės
Emilija Kairytė,
Banga Elena Kniukštaitė

Lietuvių kalbos
redaktorė
Dangė Vitkienė

Vertėjai
Paulius Balčytis,
Emilija Ferdmanaitė,
Ignė Smilingytė

Anglų kalbos
redaktorė
Gemma Lloyd

Judančio vaizdo
programos montažas
Mikas Žukauskas

Spaustuivė
„ScandBook“

Tiražas
3000

Partneriai

Rėmėjai

corner

Kūrybos draugas

reefo

Informaciniai partneriai

15 ŽMONĖS

Informacinis rėmėjas

JCDecaux

Dėkojame

Visiems, prisidėjusiems patarimais, kritika ar kitokia pagalba, kurių indėlis nebūtinai akivaizdus galutinėje parodos ar renginių versijoje, ypač:

„BWA“	„Maxwell Graham“
„Cabinet“	„MEMPHIS“
„carlier gebauer“	„Mendes Wood DM“
„Double V“	MO muziejus
„Electronic Arts Intermix“	„New Galerie“
„FELIX GAUDLITZ“	Michal Novotný
„Fondation Cartier pour l'art contemporain“	„P420“
Saulė Gerikaitė	Paweł Paciorek
„Greene Naftali“	Alessandro Pasotti ir Fabrizio Padovani
„Hoffman Donahue“	„Piktogram“
Tomas Ivanauskas	„Postimees Foundation“
Justyna Kowalska	Andrius Repšys
Sylwia ir Piotr Krupa	„TBA“
Lietuvos dailininkų sąjunga	„Temnikova & Kasela“
Lietuvos fotomenininkų sąjunga	Gediminas Užkuraitis
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus	Tomas Vaitiekus
	Severina Venckutė

ISBN 978-609-8364-01-9